דמי מנוי לשנה עבור „העולם הזה"

בארץ ולחוץ־לארץ, בדאר רגיל — 25.— ל"י

תשבץ העולם הזה 1264

יונה מרדכי מירושלים פתר עד עתה את תשבצי העתון, עתה החליט לחבר אף הוא תשבץ וזה תשבצו הראשון. יונה מוכן לעזור למתקשים בפתירת התשבץ ולהתכתב עם שאר קוראי העתון לפי כתובתו בירושלים, רחוב יהושוע **בן גמלא מס' 1**, קטמון, והוא מבטיח שיענה.

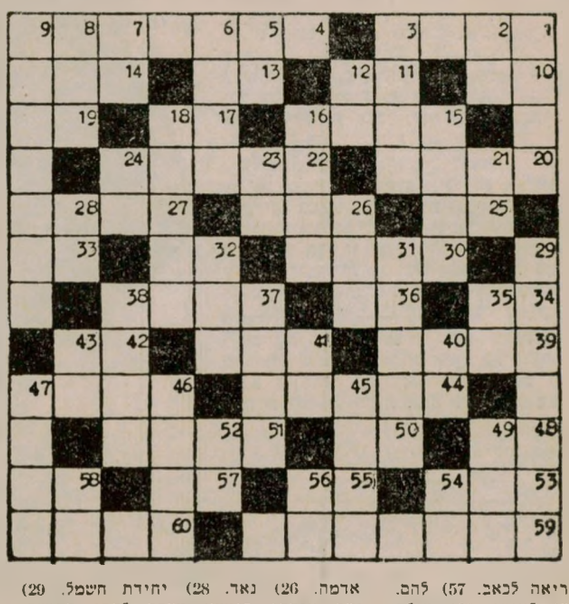

מאונך: 1) כוחם. 4) אישתו של הסילוסוף סוקרטס. 10) מלת הסכמה. 11) מזון המדבר. 13) מודד. 14) בור חצוב באדמה. 15) מרדון. 17) כלי מאור. 19) מלת שאלה. 20) פתיל רק לקשירה. 22) נבור חיל, אמיץ לב. 25) רכיסי לילה. 26) מהר. 27) יגש. 30) דרום. 32) מלת קריאה להבעת צער או שמחה. 33) חמישה עשר. 34) זז. 36) נערה. 37) כלי נקישה סיני. 39) מתכת. 41) קטף. 42) מכנויי האלוהים. 44) מר באנגלית. 46) הבעיר. 48) שמונה עשר. 50) הב. 51) נמצאת בבית חולים. 53) ילד. 55) מלת קריאה לבאב. 57) להם. 58) מילת ברירה. 59) לאומי. 60) מילת קריאה לשמחה רבה.

מאונך: 1) אהוב. 2) תואר הולנדי. 3) שלטון. 5) רע. 6) עשוי כמין נדן. 7) מצבה. 8) פה. 9) התפארות. 12) עמוד מים. 15) עיר בישראל. 16) קבוע בנליל. 18) סנגישה. 21) כשוף. 23) עני. 24) מין אדמה. 26) נאד. 28) יחידת חשמל. 29) נהר אנדתי הנמצא מעבר להרי החושך. 31) צמח בר ממשפחת הדגניים. 32) אסון. 35) רוח רעה. 37) על ידי המשך הדבר. 38) כרסום. 40) מערב. 41) במתינות. 43) קינה, אבל. 45) העברת נוזל דרך מסננת. 46) רועש, סואן. 47) כף עץ גדולה. 49) שדה נפט בישראל. 52) מתקיים. 54) מספיק. 56) מנוע מיוחד. 58) קימור.

סרטים

פתרון חסכוני

קמיקאזי (אלנבי, תל־אביב, ארצות־הברית) פרושו, ביפאנית, רוח האלים. זה גם שמם של 6900 טייסים יפאניים שהתנדבו לאבד את עצמם לדעת בטיסה. עתודת המתאבדים הוכנסה לשימוש על־ידי יפאן בשלהי מלחמת העולם השניה, כשבנות הברית פתחו בהתקפה גדולה על האיים היפאניים. הקמיקאזי היה מסתער במטוס ישן מלא חומרי נפץ על אונייה, משתדל להתרסק בטבורה כדי שתעלה באש. הוא היה טס בלהקות או בודד ונעשה סיוט המארינס, שהנציחו אותו בארבע מלים: „הטוב ביפאנים — יפאני הרוג."

עשרות אוניות טובעו ושמונה נושאות־מטוסים נפגעו. עשרים אלף איש נהרגו ב־אוקינוס השקט על־ידי 1900 קמיקאזים. 5000 הקמיקאזים האחרים שחיכו לתורם להתאבד, היו לדברי קריין הסרט, אחד הגורמים שאילצו את ארצות־הברית להטיל את הפצצה האטומית על הירושימה.

הסרט הדוקומנטרי המדהים והמרתק, שהבמאי המוכשר פרי חלף הרכיב מקטעי יומנים ישנים, אותם שלח מארכיוני ארצות־הברית ויפאן, מסביר באוטנטיות קרה — א) מדוע התקיפה יפאן את פרל־הארבור; ב) מדוע צדקה ארצות־הברית כשהטילה את הפצצה האטומית. ההסבר:

● יפאן חיפשה פיתרון לעודף האוכלוסיה. משום כך חיסלה את הצי האמריקאי המופתע, כדי שתוכל לפלוש בשקט לאוסטראליה הרחבה.

● ארצות־הברית, ארבע שנים לאחר־מכן, כשכל האוקינוס השקט ברשותה, חיכתה לשווא לכניעתה של יפאן. הפיקוד היפאני החליט להיהרג ולהרוג עד החייל האחרון. היו לו עוד חמשת אלפים קמיקאזים ושני מיליון חיילים מצויידים. החישובים המלחמתיים האמריקאיים העלו כי הפלישה ליפאן תעלה לארצות־הברית עוד מיליון קורבנות.

הפתרון החסכוני ביותר לדילמה, מוכיח הסרט, היתה הפצצה האטומית. היא היתה המצאה חיונית, קיצרה את זמן המלחמה והצילה מיליון חיילים.

היא גם ילדה את המגאטון החסכוני יותר.

כוח הלשון

נשיקתה הראשונה של תמי (ירון, תל־אביב; ארצות־הברית) שייך לסוג הסרטים שנוצרו באופן מיוחד לילדות עד גיל עשר, או לאחרות עם אי־התנשכל.

תמי (סנדרה די), אינה מטומטמת — היא רק תמימה, משתדל הבמאי להסביר. היתה לה אהבה אמיתית שהוניחה אותה בצורה גועלית, רק משום שהיא בורה וחושבת כי T.V. היא מלה נרדפת לנוחיות. תמי, הגרה על בית־סירה בנהר, נשארת לבד עם תייש לבן, חכם כמוה, שרק הוא מבין אותה מאוד. הסבתא מתה. הסבא בבית־הסוהר. הורים לא היו לה אף פעם, כנראה. לא נותרה לתמי ברירה כי אם לשוט עם זרם הנהר לקולג' וללמוד את תורת הדיבור.

תמי הבלונדית, התפוחה, הבולעת בכל עת של מבוכה חגיגית את רוקה, מגיעה בדיוק בזמן — מפני שכל האנשים סובלים בצורה איומה באטמוספירה של הקולג': הזקנה תורמת לקולג', נאנקת תחת אכזוריותה של בת האחות, המאשימה אותה בשיגעון, כדי לרשת אותה. דקנית הקולג' מתייפחת בגלל הונחתה על־ידי בעלה, הבוכה גם הוא בגלל אותה סיבה. הפרופסור הצעיר לתורת הדיבור (ג'אן גבין) מתייסר רק משום שלא היתה לו הזדמנות עד עכשיו ללקק סוכריה על מקל. תמי מסדרת את כל העניינים.

פרס האקדמיה ללשון מגיע ללא ספק, למתרגם שהפך את הביבי־סיסר לישבן טף.

הקרח נשבר

שמים בהירים (פאר, תל־אביב; רוסיה) היא יצירה זוכת־פרס, המעוררת חשד שנוצרה כמו כל סרט סובייטי אחר: השלד היה התעמולה שעליה הדביקו קטעים אנושיים. בעד ההרכב הזה — בעיקר בעד השלד — זכה הסרט בפרס מוסקבה 1961.

בחלק הראשון, על רקע הפצצות מלחמת העולם השניה, מתאהבת גימנזיסטית קטנה בטייס גברי, נועז ויפה־תואר, אלכסיי. הרומן הענוג מתרחש בארבעת ימי חופשתו של הטייס. הוא אנושי, חמים, בלי דיאלקטיקה מטריאליסטית ועם ילד מחוץ לנשואים באמצע. יש בו תמונות מקפיאות של חורף רוסי, תמונות מיוצעות של נשים הממתינות בתחנת הרכבת לבעלים — הם חולפים ברגע האחרון בלי להעצר.

בחלק השני שופטת ברית־המועצות, בעזרת גריגורי צ'וקראי הבמאי, את סטאלין. המפלגה של סטאלין מגרשת את אלכסיי, גיבור המלחמה משורותיה. רק משום שלא חוסל בשבי הגרמני; מפני שלא התאבד בעצמו. הפשע החמור שלו היה: השארות בחיים.

ההתקפה הגלויה על קו המפלגה של אז מתבטאת בויכוחים נועזים בין טייס

די וגאבין ב„נשיקה"
סוכריה למפגרים

המלחמה המנודה לבין הגימנזיסטית שניש־אה לו. „מי אמר שמותר להקריב בני־אדם בלי חשבון? המפלגה?"

„גילחם? במי? בחזית זה היה ברור, ועכשיו?"

„האם המפלגה צודקת או אנו?"

„מה מתרחש כאן באמת?"

„אתה לא אשם!"

„אבל מי כן?"

„אני לא יודעת."

„רק איש אכזר אמר: כשחוסבים עצים ניתזים שבבים," מצטטת הגימנזיסטית־האשה את אמרתו המפורסמת של סטאלין.

כשמגיעה הבשורה על מות סטאלין, מלאת את המסך תמונת נהר קפוא המתחיל להפשיר. הקרח נשבר. אמא רוסיה מתעוררת והמים פורצים בשאון. האביב בא, כרושצ'וב הגיע, הטייס טוהר.

חדרים

ואלה הסרטים המוצגים בשבוע זה בערי הארץ, אשר העולם הזה ממליץ לראותם:

● **הילה** (אוריון, תל אביב) — אהבה גוססת של זוג נשוי מנתח מיכאל אנגלו אנטוניוני בסכין חדה ואיטית. זאן מורו, מוניקה ויטי.

● **שיעור באהבה** (גת; תל־אביב) — המרובע הנצחי החודר לכל לב, בעזרת מפתח שחדי שבידי הגאון אינגמר ברגמן. כמו כל שעוריו מצטיינת הכיתה במשחק מושלם.

● **המנודה** (תל־אביב; תל־אביב) — סרט מאופק על נושא רגיש, עם סטוארט וויטמן, צעיר הרואה בעצמו בעל־סטיות מיניות, ופסיכיאטור המחזיר אותו לחיים נורמאליים. רודשטייגר במשחק מושלם. מאריה של, נסבלת, לראשונה מזה זמן רב.